

Dode amfibieën in tuinvijvers door aanhoudende vorst

Amfibieën houden een winterslaap. De meeste soorten overwinteren op vorstvrije plekken op het land, maar sommige soorten of een deel daarvan overwinteren in de bodem van wateren. Het overwinteren in het water is onder andere bekend van de bruine kikker (*Rana temporaria*) meerkikker (*Rana ridibunda*) en van de watersalamanders.

Het overwinteren in het water heeft als voordeel dat de dieren als eerste kunnen beginnen aan de voortplanting in het vroege voorjaar. De dieren nemen echter wel een risico en vaak is er dan ook nog een aantal dieren dat op het land overwintert. Deze groep arriveert later bij het water in het voorjaar maar hebben vaak wel een betere kans om de winter te overleven.

Tijdens en vooral na vorstperiodes worden regelmatig vondsten van dode kikkers gemeld. Deze waarnemingen worden nagenoeg allemaal gedaan in kunstmatige tuinvijvers. Bij aanhoudende vorst kan het water door een laag ijs meerdere dagen achtereen afgesloten zijn van de buitenlucht. Hierdoor is geen uitwisseling van gassen tussen de lucht en het water mogelijk. Er kan geen zuurstof bij, en giftige gassen die ontstaan zijn door afbraak van

plantenresten (o.a. H₂S, "rottingsgas"), kunnen er niet uit. Omdat de vijver meestal gemaakt is van vijverfolie of kunststof is er ook geen uitwisseling met de bodem.

Het zuurstof tekort en de ophoping van giftige gassen leiden tot problemen met de huidademhaling van de amfibieën en doordat de dieren ook geen lucht kunnen happen overlijden ze. Als het ijs weer dooit komen de dode, opgeblazen kikkers meestal boven drijven. Het is aan te bevelen de dode dieren niet in de vijver te laten liggen.

Om te voorkomen dat dit probleem ontstaat kan geprobeerd worden om in het ijs een "wak" te houden, zodat er een uitwisseling blijft tussen de lucht en het water. Dit kan door gebruik van bijv. een waterpomp. Een grote bos afgesneden riet of bamboe kan nog enige gasuitwisseling garanderen, via de holle stengels. In de vijverhandel zijn ook handige hulpmiddelen te koop, zoals bijv. een luchtpomp en/of een ring van tempex (piepschuim) met deksel.

Arnold van Rijsewijk